

Mirosław J. Kubiak

C++

*Zadania z programowania
z przykładowymi rozwiązaniami*

C++ w analizie konkretnych przykładów

- Proste operacje wejścia/wyjścia
- Tablice, iteracje oraz podprogramy
- Programowanie obiektowe i pliki tekstowe

» Idź do

- Spis treści
- Przykładowy rozdział

» Katalog książek

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

» Twój koszyk

- Dodaj do koszyka

» Cennik i informacje

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

» Czytelnia

- Fragmenty książek online

» Kontakt

Helion SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
© Helion 1991–2011

C++. Zadania z programowania z przykładowymi rozwiązaniami

Autor: Mirosław Kubiak
ISBN: 978-83-246-2943-5
Format: 140×208, stron: 128

C++ w analizie konkretnych przykładów

- Proste operacje wejścia/wyjścia
- Tablice, iteracje oraz podprogramy
- Programowanie obiektowe i pliki tekstowe

Odrobinę zapomniany już język C++ wciąż ma ogromną wartość; w wielu miejscach i zastosowaniach nadal sprawdza się znakomicie. Dobry programista, student lub nauczyciel informatyki, a także każdy człowiek zainteresowany programowaniem powinien znać podstawy tego języka i umieć rozwiązywać konkretne zadania. Podobnie zresztą powinien opanować najważniejsze zagadnienia dotyczące programowania w językach Java i Turbo Pascal – i stosować je w praktyce. Trzyczęściowy zbiór, w którym zamieszczono te same lub bardzo zbliżone zadania wraz z rozwiązaniami w każdym z wyżej wymienionych języków, pozwala sprawdzić i uzupełnić wiedzę poprzez analizę podanego kodu we wszystkich tych językach.

Książka „C++. Zadania z programowania z przykładowymi rozwiązaniami” to jedna z trzech części zbioru zadań programistycznych, zawierająca zadania w języku C++. Znajdziesz tu ćwiczenia w zakresie komunikowania się komputera z użytkownikiem (standardowe operacje wejścia/wyjścia), wykorzystania instrukcji warunkowych oraz iteracji, używania tablic jedno- i dwuwymiarowych. Kolejne zadania dotyczyć będą podprogramów, programowania obiektowego oraz zastosowania plików tekstowych. Taki układ książki ułatwi Ci przyswojenie sobie najważniejszych zagadnień z języka C++ w najlepszy możliwy sposób – na prostych, konkretnych przykładach.

- Operacje wejścia/wyjścia
- Instrukcje warunkowe
- Iteracje
- Tablice jedno- i dwuwymiarowe
- Podprogramy
- Programowanie obiektowe
- Pliki tekstowe

Praktycznie opanuj podstawy języka C++

Spis treści

Od autora	5
Rozdział 1. Proste operacje wejścia-wyjścia	7
Rozdział 2. Podejmujemy decyzje w programie	17
Rozdział 3. Iteracje	29
Rozdział 4. Tablice	57
Tablice jednowymiarowe	57
Tablice dwuwymiarowe	61
Rozdział 5. Podprogramy	79
Rozdział 6. Programowanie obiektowe	97
Rozdział 7. Pliki tekstowe	111

1

Proste operacje wejścia-wyjścia

W tym rozdziale zamieszczono proste zadania z przykładowymi rozwiązaniami ilustrujące, w jaki sposób komputer komunikuje się z użytkownikiem w języku C++.

Każda aplikacja powinna posiadać możliwość komunikowania się z użytkownikiem. Wykorzystując proste przykłady, pokażemy, w jaki sposób program napisany w języku C++ komunikuje się z nim poprzez standardowe operacje wejścia-wyjścia.

Plik nagłówkowy z instrukcji

```
#include <iostream.h>
```

zawiera definicje klas¹ umożliwiających wykonywanie operacji wejścia-wyjścia na strumieniach. Do wyprowadzania danych na ekran służy standardowy strumień wyjściowy `cout`, który w języku C++ domyślnie przypisuje ekran do standardowego urządzenia wyjściowego systemu operacyjnego. Aby wyświetlić komunikat lub dane, trzeba do strumienia wyjściowego `cout` zastosować symbol podwójnego znaku mniejszości `<<` (operacja wstawiania). Dwa znaki mniejszości należy wprowadzić z klawiatury.

---

¹ Więcej informacji na temat klas czytelnik znajdzie w rozdziale 6.

Do wprowadzania danych do programu służy standardowy strumień wejściowy `cin` oraz operator `>>` (dwa znaki większości, które również wprowadzamy z klawiatury), np. `cin >> a;`.

Do formatowania strumienia wyjściowego będziemy używali flagi formatującej `fixed` i manipulatora `setprecision(n)`. Flaga `fixed` używa do liczb zmiennoprzecinkowych ustalonej kropki dziesiętnej, natomiast manipulator `setprecision(n)` ustala ich precyzję na n — np. zapis `cout << setprecision(2);` oznacza, że liczby zmiennoprzecinkowe będą wyświetlane z dokładnością dwóch miejsc po kropce.

Zastosowanie manipulatora `setprecision(n)` wymaga włączenia do programu pliku nagłówkowego:

```
#include <iomanip.h>
```

Opisane powyżej podejście do operacji wejścia-wyjścia nazywa się obiektowym².

ZADANIE**1.1**

Napisz program, który oblicza pole prostokąta. Wartości boków `a` i `b` wprowadzamy z klawiatury. W programie należy przyjąć, że zmienne `a` i `b` oraz pole są typu `float` (rzeczywistego). Przyjmujemy format wyświetlania ich na ekranie z dokładnością dwóch miejsc po kropce.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.1

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.1
#include <iomanip.h>
#include <conio.h>

main()
{
    float a, b, pole;

    cout << "Program oblicza pole prostokata." << endl;
    cout << "Podaj bok a." << endl;
    cin >> a;
    cout << "Podaj bok b." << endl;
    cin >> b;
    pole = a*b;
```

---

² Więcej informacji na temat obiektowych operacji wejścia-wyjścia, flag i manipulatorów znajdzie czytelnik na stronach WWW poświęconych językowi programowania C++ pod adresem <http://www.cplusplus.com/>.

```

cout << fixed; // flaga
cout << setprecision(2); // ustalenie precyzji
cout << "Pole prostokata o boku a = " << a << " i boku b = " << b;
cout << " wynosi " << pole << "." << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}

```

Linijka kodu

```
float a, b, pole;
```

umożliwia zadeklarowanie zmiennych `a`, `b` i `pole` (wszystkie zmienne w programie są typu rzeczywistego `float`). Instrukcja

```
cout << "Program oblicza pole prostokata." << endl;
```

wyświetla na ekranie komputera komunikat *Program oblicza pole prostokata*. Instrukcja `cin >> a`; czeka na wprowadzenie z klawiatury komputera liczby, która następnie zostanie przypisana zmiennej `a`. Pole prostokąta zostaje obliczone w wyrażeniu

```
pole = a*b;
```

Za wyświetlenie wartości zmiennych `a` i `b` oraz `pole` wraz z odpowiednim opisem są odpowiedzialne następujące linijki kodu:

```

cout << "Pole prostokata o boku a = " << a << " i boku b = " << b;
cout << " wynosi " << pole << "." << endl;

```

Flaga `fixed` używa ustalonej kropki dziesiętnej dla liczb zmiennoprzecinkowych. Zapis

```
cout << setprecision(2);
```

oznacza, że liczby te będą wyświetlane na ekranie z dokładnością dwóch miejsc po kropce. Natomiast funkcja

```
getch();
```

(ang. *get character* — wczytaj znak) czeka na wczytanie dowolnego znaku z klawiatury (naciśnięcie dowolnego klawisza). Prototyp tej funkcji znajduje się w pliku nagłówkowym *conio.h*. Instrukcja

```
endl;
```

(ang. *end of line* — koniec linii) przenosi kursor na początek następnej linii.

Komentarze w programie oznaczamy dwoma ukośnikami

```
// to jest komentarz do programu
```

Są one ignorowane w procesie kompilacji.

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.1.

Program oblicza pole prostokąta.

Podaj bok a.

1

Podaj bok b.

2

Pole prostokąta o boku a = 1.00 i boku b = 2.00 wynosi 2.00.

Rysunek 1.1. Efekt działania programu Zadanie 1.1

ZADANIE**1.2**

Napisz program, który wyświetla na ekranie komputera wartość predefiniowanej stałej $\pi = 3,14\dots$. Należy przyjąć format prezentowania tej stałej, oznaczanej w języku C++ jako `M_PI`, z dokładnością pięciu miejsc po kropce.

Wskazówka

Stała `M_PI` znajduje się w pliku nagłówkowym `math.h`, który poleceniem `#include <math.h>` należy dołączyć do programu.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.2

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.2
#include <iomanip.h>
#include <math.h>
#include <conio.h>

main()
{
    cout << "Program wyswietla wartosc predefiniowanej stalej pi" << endl;
    cout << "z dokladnoscia pieciu miejsc po kropce." << endl;
    cout << "pi = " << fixed << setprecision(5) << M_PI << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.2.

Program wyświetla wartość predefiniowanej stałej pi z dokładnością pięciu miejsc po kropce.
pi = 3.14159

Rysunek 1.2. Efekt działania programu Zadanie 1.2

ZADANIE

1.3

Napisz program, który wyświetla na ekranie komputera pierwiastek kwadratowy z wartości predefiniowanej stałej $\pi = 3,14\dots$. Należy przyjąć format wyświetlania tego pierwiastka z dokładnością dwóch miejsc po kropce.

Wskazówka

Pierwiastek kwadratowy ze stałej π obliczamy, korzystając z funkcji `sqrt()`. Funkcja ta znajduje się w pliku nagłówkowym `math.h`.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.3

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.3
#include <iomanip.h>
#include <math.h>
#include <conio.h>

main()
{
    cout << "Program wyswietla pierwiastek kwadratowy z pi":
    cout << " z dokladnoscia dwoch miejsc po kropce." << endl;
    cout << "Sqrt(pi) = " << fixed << setprecision(2) << sqrt(M_PI) << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.3.

Program wyświetla pierwiastek kwadratowy z pi z dokładnością dwóch miejsc po kropce.
Sqrt(pi) = 1.77

Rysunek 1.3. Efekt działania programu Zadanie 1.3

ZADANIE

1.4

Napisz program, który oblicza objętość kuli o promieniu r . Wartość promienia wprowadzamy z klawiatury. W programie należy przyjąć, że r jest typu `float` (rzeczywiste). Dla zmiennych r oraz `objetosc` należy przyjąć format wyświetlania ich na ekranie z dokładnością dwóch miejsc po kropce.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.4

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.4
#include <iomanip.h>
#include <math.h>
#include <conio.h>

main()
{
    float r, objetosc;

    cout << "Program oblicza objetosc kuli o promieniu r." << endl;
    cout << "Podaj promien r." << endl;
    cin >> r;
    objetosc = 4*M_PI*r*r*r/3;
    cout << fixed;
    cout << setprecision(2);
    cout << "Objetosc kuli o promieniu r = " << r << " wynosi ";
    cout << objetosc << "." << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Objętość kuli o promieniu r oblicza linijka kodu

```
objetosc = 4*M_PI*r*r*r/3;
```

gdzie potęgowanie zamieniono na mnożenie.

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.4.

<p>Program oblicza objetosc kuli o promieniu r. Podaj promien r. 1 Objetosc kuli o promieniu r = 1.00 wynosi 4.19.</p>
--

Rysunek 1.4. Efekt działania programu Zadanie 1.4

ZADANIE

1.5

Napisz program, który oblicza wynik dzielenia całkowitego bez reszty dla dwóch liczb całkowitych $a = 37$ i $b = 11$.

Wskazówka

W języku C++ w przypadku zastosowania operatora dzielenia $/$ dla liczb całkowitych reszta wyniku jest pomijana³.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.5

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.5
#include <conio.h>

main()
{
    int a = 37;
    int b = 11;

    cout << "Program oblicza wynik dzielenia całkowitego" << endl;
    cout << "dla dwóch liczb całkowitych." << endl;
    cout << "Dla liczb a = " << a << " i b = " << b << endl;
    cout << a << "/" << b << " = " << a/b << "." << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.5.

**Program oblicza wynik dzielenia całkowitego
dla dwóch liczb całkowitych.
Dla liczb $a = 37$ i $b = 11$
 $37/11 = 3$.**

Rysunek 1.5. Efekt działania programu Zadanie 1.5

³ W języku Turbo Pascal należy zastosować operator dzielenia całkowitego bez reszty `div`.

ZADANIE

1.6

Napisz program, który oblicza resztę z dzielenia całkowitego dla dwóch liczb całkowitych $a = 37$ i $b = 11$.

Wskazówka

Należy zastosować operator reszty z dzielenia całkowitego modulo, który oznaczamy w języku C++ symbolem `%`. Operator ten umożliwia uzyskanie tylko reszty z dzielenia, natomiast całkowita wartość liczbową jest odrzucana.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.6

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.6
#include <conio.h>

main()
{
    int a = 37;
    int b = 11;

    cout << "Program oblicza resztle z dzielenia całkowitego";
    cout << " dwóch liczb całkowitych." << endl;
    cout << "Dla liczb a = " << a << " i b = " << b << endl;
    cout << a << "%" << b << " = " << a%b << "." << endl;

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.6.

Program oblicza resztę z dzielenia całkowitego dwóch liczb całkowitych.

Dla liczb $a = 37$ i $b = 11$

$37\%11 = 4$.

Rysunek 1.6. Efekt działania programu Zadanie 1.6

ZADANIE

1.7

Napisz program, który oblicza sumę, różnicę, iloczyn i iloraz dla dwóch liczb x i y wprowadzanych z klawiatury. W programie przyjmujemy, że liczby x i y są typu float (rzeczywiście). Dla zmiennych x , y , suma , roznica , iloczyn i iloraz należy przyjąć format wyświetlania ich na ekranie z dokładnością dwóch miejsc po kropce.

Przykładowe rozwiązanie — listing 1.7

```
#include <iostream.h> // Zadanie 1.7
#include <iomanip.h>
#include <conio.h>

main()
{
    float x, y, suma, roznica, iloczyn, iloraz;

    cout << "Program oblicza sume, roznice, iloczyn i iloraz" << endl;
    cout << "dla dwoch liczb x i y wprowadzanych z klawiatury." << endl;
    cout << endl;
    cout << "Podaj x." << endl;
    cin >> x;
    cout << "Podaj y." << endl;
    cin >> y;

    suma = x+y;
    roznica = x-y;
    iloczyn = x*y;
    iloraz = x/y;

    cout << fixed;
    cout << setprecision (2);
    cout << "Dla x = " << x << " i y = " << y << endl;
    cout << endl; // wydruk pustej linii
    cout << "suma = " << suma << ", " << endl;
    cout << "roznica = " << roznica << ", " << endl;
    cout << "iloczyn = " << iloczyn << ", " << endl;
    cout << "iloraz = " << iloraz << ". ";

    getch(); // czeka na naciśnięcie dowolnego klawisza
}
```

Rezultat działania programu można zobaczyć na rysunku 1.7.

**Program oblicza sume, roznice, iloczyn i iloraz
dla dwoch liczb x i y wprowadzanych z klawiatury.**

Podaj x.

1

Podaj y.

2

Dla $x = 1.00$ i $y = 2.00$

suma = 3.00,

roznica = -1.00,

iloczyn = 2.00,

iloraz = 0.50.

Rysunek 1.7. Efekt działania programu Zadanie 1.7

- » Odrobinię zapomniany już język C++ wciąż ma ogromną wartość; w wielu miejscach i zastosowaniach nadal sprawdza się znakomicie. Dobry programista, student lub nauczyciel informatyki, a także każdy człowiek zainteresowany programowaniem powinien znać podstawy tego języka i umieć rozwiązywać konkretne zadania. Podobnie zresztą powinniśmy opanować najważniejsze zagadnienia dotyczące programowania w językach Java i Turbo Pascal – i stosować je w praktyce. Trzyczęściowy zbiór, w którym zamieszczono te same lub bardzo zbliżone zadania wraz z rozwiązaniami w każdym z wyżej wymienionych języków, pozwala sprawdzić i uzupełnić wiedzę poprzez analizę podanego kodu we wszystkich tych językach.
- » Książka „C++. Zadania z programowania z przykładowymi rozwiązaniami” to jedna z trzech części zbioru zadań programistycznych, zawierająca zadania w języku C++. Znajdziesz tu ćwiczenia w zakresie komunikowania się komputera z użytkownikiem (standardowe operacje wejścia/wyjścia), wykorzystania instrukcji warunkowych oraz iteracji, używania tablic jedno- i dwuwymiarowych. Kolejne zadania dotyczyć będą podprogramów, programowania obiektowego oraz zastosowania plików tekstowych. Taki układ książki ułatwi Ci przyswojenie sobie najważniejszych zagadnień z języka C++ w najlepszy możliwy sposób – na prostych, konkretnych przykładach.

- *Operacje wejścia/wyjścia*
- *Instrukcje warunkowe*
- *Iteracje*
- *Tablice jedno- i dwuwymiarowe*
- *Podprogramy*
- *Programowanie obiektowe*
- *Pliki tekstowe*

Praktycznie opanuj podstawy języka C++.

nr katalogowy: 5801

Kolegania internetowa:
<http://helion.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

Helion

Sprawy najnowsz promocje:

• <http://helion.pl/promocje>

Książki najchętniej czytane:

• <http://helion.pl/najpopularny>

Zamów informacje o nowościach:

• <http://helion.pl/nowosci>

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

<http://helion.pl>

helion.pl
KOLEGANIA
INTERNETOWA

Cena: 19,90 zł

ISBN 978-83-246-2943-5

9 788324 629435

Informatyka w najlepszym wydaniu